

№ 14.

Warszawa, d. 4 kwietnia 1925 r.

№ 14.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

Beczki Transportowe

**z najlepszego S. M. żelaza
zlewne, czarne i ocynkowane,
dla oliwy, smoły, benzyny, spirytusu
i podobnych produktów.**

**Wszystkie beczki są wypróbowane na
ciśnienie 1,5 atmosfer**

**STOCZNIA GDAŃSKA GDAŃSK
THE INTERNATIONAL SHIPBUILDING
AND ENGINEERING CO. LTD.**

PRZERACHOWANIE ZOBOWIĄZAŃ PRYWATNO- PRAWNYCH.

Zwracamy uwagę czytelników na rozporządzenie ministra skarbu z dnia 25 marca 1925 r., wydane w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości i ogłoszone w № 30 „Dziennika Ustaw“ z r. b., o ustaleniu obowiązującego tekstu rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej o przerachowaniu zobowiązań prywatnoprawnych z dnia 14 maja, 28 czerwca i 27 grudnia 1924 r. Ustalony tekst rozporządzenia Prezydenta zajmuje 12 stron druku i nie da się streścić na łamach „Przem. Metal.“ wobec czego zalecamy osobom interesowanym nabycie № 30 „Dz. Ust.“, którego cena wynosi 40 groszy, w administracji wydawnictwa, plac Krasieńskich 12.

PRAKTYKI STUDENCKIE W R. 1925.

W ubiegłych latach fabryki stowarzyszone w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych udzielały za pośrednictwem Związku studentom politechnik Warszawskiej, Łwowskiej i Gdańskiej praktyk wakacyjnych.

W przekonaniu, że fabryki związkowe oceniają w zupełności doniosłość zaznajomienia naszej młodzieży politechnicznej z warsztatami pracy, Polski Związek Przemysłowców Metalowych uprzejmie prosi swoich członków o zawiadomienie przed 1-ym maja r. b. jaką ilość miejsc zechcą zarezerwować dla praktyk studenckich w czasie od 1-go lipca do 15 września r. b., ze wskazaniem rodzaju zajęć, wysokości ewentualnego wynagrodzenia oraz specjalnych warunków i życzeń dyrekcji fabrycznej na kwestyjnarjusz, który Biuro Związku rozesała do wszystkich fabryk stowarzyszonych.

Rada Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych wypowiedziała niejednokrotnie opinię, iż jest bardzo pożądanem, ażeby wszystkie fabryki związkowe, a więc także mniejsze zakłady przemysłowe, udzielały praktyk studentom.

WYCIECZKA ZBIOROWA NA TARGI WSCHODNIE W BUDAPESZCIE.

Izba handlowa polsko-węgierska (Świętokrzyska 20, tel. 96-20) zawiadamia nas, że organizuje wycieczkę wspólną kupców i przemysłowców polskich na tegoroczne Targi Wschodnie w Budapeszcie w połowie kwietnia r. b. Targi odbędą się pomiędzy 18 a 27 kwietnia. Dla członków wycieczki będą zamówione wagony kolejowe bezpośredniej komunikacji i hotel w Budapeszcie.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, którzy nie zdążyli zgłosić swego udziału w projektowanej wycieczce do dnia 5 b. m. zechcą niezwłocznie podać swoje nazwiska do Biura Związku (tel. 222-44 lub 114-26) celem dokompletowania listy uczestników, o ile to jeszcze będzie możliwe.

Członkowie wycieczki, posiadający stosowną legitymację, otrzymują 50% zniżki kosztów wizy oraz inne ulgi i udogodnienia, czynione udającym się na Targi.

Podczas trwania Targów Wschodnich w Budapeszcie odbędzie się także wystawa jubileuszowa wyrobów sztuki stosowanej, urządzana przez węgierskie krajowe T-wo Przemysłu Artystycznego z okazji 40-lecia istnienia Towarzystwa.

PRZEDŁUŻENIE TERMINU SKŁADANIA ZEZNAN O DOCHODZIE.

Termin składania zeznań o dochodzie do wymiaru podatku dochodowego za r. 1925 przez osoby fizyczne i prawne został przedłużony do dnia 31 maja r. b.

NADMIERNE OBCIĄŻENIE PRZEMYSŁU PODATKIEM KOMUNALNYM.

Jak dalece nadmierne i nieustosunkowane jest obciążenie wyrobów przemysłowych podatkiem od ładunków na rzecz miasta, dowodzi przykład następujący. Jedna z fabryk łódzkich, która jest członkiem Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, wysłała za listem przewozowym Nr. 16063 ruszty żelazne do Warszawy. Kolej pobrała od tej przesyłki 106 złotych za przewóz i 40 zł. 37 gr. na podatek miejski. *Podatek więc wyniósł prawie 40% kosztów przewozu.* I dziwić się tutaj drożyznie wyrobów przemysłowych! Może by się tą sprawą zajęło Biuro Badania Cen?

NIEKONSEKWENCJE POLSKIEJ TARYFY CELNEJ.

Podług poz. 174 p. 3a wagony tramwajowe motorowe, a więc wraz z motorami elektrycznymi i całym do nich urządzeniem, płacą cło od sztuki w ilości 1050 złotych. Natomiast cło normalne tylko za same motory do tego wagonu, wraz z przynależnymi do nich częściami urządzenia elektrycznego, wynosi około 5000 złotych! Liczby powyższe wzięte są z konkretnego wypadku sprowadzenia wagonu motorowego z zagranicy, nie podlegają więc zakwestjonowaniu.

W tym stanie rzeczy żadna fabryka polska nie może konkurować z zagraniczną przy dostawie wagonów motorowych na rynek krajowy.

W chwili, gdy to piszemy, sprawa, co prawda, nie przedstawia się tak jaskrawo, gdyż motory elektryczne do wagonów tramwajowych, jako nie wyrabiane jeszcze w kraju, korzystają z ulgi celnej 90%, to znaczy, że opłacają tylko 10% cła normalnego. Po uwzględnieniu wszakże tej ulgi otrzymuje się cło na samo tylko urządzenie elektryczne *wraz z motorami* do wagonu motorowego w wysokości około 820 złotych, co oczywiście, wobec 1050 złotych za cały wagon z motorami i t. d. jest zbyt dużym obciążeniem kosztów wyrobu takiego wagonu w kraju.

Nie dość na tem. W przyszłości, po zniesieniu ulgi celnej, gdy fabryki krajowe rozpoczną budowę motorów tramwajowych, fabrykom tym będzie zagrażał zalew rynku krajowego motorami zagranicznymi, sprowadzanymi razem z wagonami i demontowanymi z nich w celu osobnej sprzedaży. Nasuwa się tu obawa naduzycia celnego, stosowanego szeroko w Rosji przed wojną w celu sprowadzania za ciem ulgowem lokomobil przemysłowych. Lokomobile te powinny być płać cło po rb. 3,20 od puda wagi (po 52 złote za 100 kg), natomiast lokomobile rolnicze, to znaczy sprowadzane, jako części garnituru młocarnianego pa-

rowego, razem z młocarniami, opłacały cło tylko po 0,75 rb. od puda (12,2 złotych za 100 kg). Przemysłni importerzy, nabywszy jeden całkowity garnitur, wysyłali z powrotem zagranicę samą młocarnię, która wracała do kraju z nową lokomobilą, poczem znów jechała zagranicę po nową towarzyszkę, i tak dalej — aż do nasycenia rynku lokomobilami. Tego sposobu należy się obawiać w zastosowaniu do wagonu tramwajowego, który, wędrując przez granicę tam i z powrotem, wprowadzałby do kraju motory za piątą część cła normalnego.

BEZROBOCIE W POLSCE.

W № 6 „Wiadomości Statystycznych“ podane są liczby, charakteryzujące stan bezrobocia w Polsce. W d. 26. VII. 1924 r. było w całym Państwie 149697 bezrobotnych, w d. 7. III. 1925 r. — 185280. Zapomogi z Funduszu Bezrobocia otrzymało w d. 27. IX. 1924 r., po wprowadzeniu ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, 57501 osób, przyczem liczba ta nie obejmuje uprawnionych do pobierania zapomóg w województwie śląskim. W d. 7. III. 1925 r. liczba pobierających zapomogi wzrosła do 85960 osób w całym Państwie.

Nie najmniejszą przyczyną zwiększającego się bezrobocia, prócz różnych „zdobyczy socjalnych“, jest ostatnia z nich, a mianowicie — ustawa o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

WYBORY DO ZARZĄDU WARSZAWSKIEJ KASY CHORYCH.

Dnia 30 marca odbyły się wybory uzupełniające członków zarządu warszawskiej Kasy Chorych na miejsce wylosowanych. Z grupy pracodawców wybrani zostali na członków p. p. M. Jastrzębowski i F. Herod, na zastępców p. p. K. Pichelski i J. Hołyński. Przemysł metalowy w zarządzie Kasy reprezentowany jest w grupie pracodawców przez p. inż. Tadeusza Graffa, wiceprezesa Oddziału Warszawskiego Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

HANDEL ZAGRANICZNY POLSKI.

„Wiadomości Statystyczne“ podają w № 6 ostateczne liczby, dotyczące polskiego handlu zagranicznego za cały rok 1924. Liczby te w tysiącach złotych tak się przedstawiają:

	r. 1923	r. 1924
Przywóz do Polski . . .	1 116 482	1 478 558
Wywóz z Polski . . .	1 195 587	1 265 873

Liczby te różnią się bardzo nieznacznie od liczb tymczasowych, podanych w № 9 „Przemysłu Metalowego“.

W styczniu r. b. polski handel zagraniczny, w porównaniu ze styczniem r. 1924, wykazał następujące liczby w tysiącach złotych.

	r. 1924	r. 1925
Przywóz do Polski . . .	172 658	80 869
Wywóz z Polski . . .	107 554	96 818
Ogółem obrót handlowy zagr.	280 212	177 687

Obrót handlowy w styczniu roku bieżącego wzrósł w stosunku do stycznia roku ubiegłego o 57,5%, co jest rzeczą dodatnią, ujemną natomiast jest znacznie większy wzrost przywozu, aniżeli wywozu.

WYDOBYCIE WĘGLA KAMIENNEGO W PAŃSTWIE POLSKIM w r. 1924.

W roku 1924 wydobyto następujące ilości węgla kamiennego w tysiącach tonn metrycznych w porównaniu z wydobyciem w r. 1923.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:

711×1 422×0,5 mm.	80 zł. — gr.
711×1 422×0,525mm.	79 " — "
711×1 422×0,55 mm.	78 " — "
1 000×2 000×0,5 mm.	82 " — "
1 000×2 000×0,55 mm.	80 " — "

Ceny te rozumieją się za 100 kg.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 2. IV. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3053	Miedź standard	1723
Antymon	1693	Ołów miękki	1154
Cyna standard	6089	Nikiel	3570
Cynk hutniczy	933	Rtęć	9677
Miedź elektrolityczna	1655	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Bryczki:

Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Garbarskie maszyny:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Gwoździarki i ciągniki:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

* Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Karoserje:

Koła samochodowe ciężarowe Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych, Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany Warszawa, Marszałkowska 46. B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. W. Fitzner i K. Gamper* w Dąbrowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Prasy, tłoczkarki cierne:

mimośrodowe i balansowe:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy mimośrodowe:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Ruszt do palenisk ruchomych i stałych:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Sprężyny do mebli:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej

Śruby, nakrętki, nity:

Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46

Suwnice:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc.

Warszawa, Marszałkowska 46.

Turbiny wodne syst. Francis'a o wysokim współczynniku

pożytecznego działania. L. Warwański, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce młyńskie utwardzone:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwański, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc.

Warszawa, Marszałkowska 46.